דָּר כָּל הַשָּׁנָה, אִם אֶפְשָׁר לִהְיוֹת לוֹ סֻכָּה מְיֻחֶדֶת: **ג** [י]**אֲכִילָה בַּסֻּכָּה** (יט) * **בְּלֵיל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן,** (ז) **חוֹבָה. אֲפִלּוּ אָכַל** (כ) [כ]**כַּזַּיִת** (ח) [ח] (כא) **פַּת** (כב) **יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. מִכָּאן וְאֵילָךְ רְשׁוּת, רָצָה לֶאֱכֹל סְעוּדָה סוֹעֵד בַּסֻּכָּה, רָצָה, אֵינוֹ אוֹכֵל** (כג) **כָּל שִׁבְעָה אֶלָּא** (ט) **פֵּרוֹת וּקְלָיוֹת חוּץ לַסֻּכָּה אוֹכֵל** (כד) [ל]**כְּדִין אֲכִילַת מַצָּה בְּפֶסַח.** הַגָּהּ: *וְלֹא יֹאכַל בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה עַד שֶׁיְּהֵא (כה) וַדַּאי לַיְלָה (בית יוסף (ד"ה כתוב בארחות חיים) בשם ארחות חיים (סי' לו)). וְיֹאכַל (כו) קֹדֶם חֲצוֹת לַיְלָה (מהר"י ווייל (סי' קנא) ומהרי"ל (מנהגים)). וְלֹא יֹאכַל בַּיּוֹם (כז) מֵחֲצוֹת וְאֵילָךְ, כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל בַּסֻּכָּה לְתֵאָבוֹן (מהרי"ל (שם)), דּוּמְיָא (י) דַּאֲכִילַת מַצָּה: **ד** [מ]**כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים קוֹרֵא** (יא) (וְלוֹמֵד) **בְּתוֹךְ הַסֻּכָּה.**

י מִשְׁנָה שָׁם (מ"ז) [כ"ז] (ע"א) כַּחֲכָמִים. **כ** טוּר וְהָרַ"ן שָׁם (יב: ד"ה מתני'). **ל** דְּגָמְרִינַן (שם) ט"ו הַנֶּאֱמָר בְּסֻכָּה (ויקרא כג לד) מִט"ו הַנֶּאֱמָר בְּחַג הַמַּצּוֹת (שם פסוק ו). **מ** מֵימְרָא דְּרָבָא שָׁם כ"ח (ע"ב) כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י (ד"ה מקרי, ותנוי), וְכֵן פֵּרְשׁוּ שְׁאָרֵי פּוֹסְקִים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

אַבְרָהָם לְקַמָּן סָעִיף קָטָן י', דִּבְיוֹם טוֹב וְשַׁבָּת צָרִיךְ לֶאֱכֹל כַּזַּיִת פַּת, אַךְ לֹא בָּעֵי סֻכָּה, וֶהֱבִיאוֹ בְּבַאֵר הֵיטֵב לְקַמָּן (סק"ט): **ג [ח] פַּת.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ה) שֶׁהֵבֵאתִי דְּבָרָיו לְעֵיל (סק"ה) דְּפַת גָּמוּר בָּעִינַן לְעִנְיַן בְּרָכָה, וְלָכֵן כָּתַב דְּבַלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה לֹא יֵצֵא עִם פַּת כִּסָּנִין, עַיֵּן שָׁם. וְלִכְאוֹרָה הָיָה אֶפְשָׁר לוֹמַר, כֵּיוָן דְּכַזַּיִת אֲכִילַת עֲרַאי וַאֲפִלּוּ הָכִי חִיּוּב לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה מַשְׁוֵי לֵיהּ קֶבַע, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין לְעִנְיַן פַּת כִּסָּנִין דִּמְהַנֵּי בֵּיהּ קְבִיעוּת לְעִנְיַן בְּרָכָה, וְהוּא הַדִּין לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה מַשְׁוֵי לֵיהּ קֶבַע. וְאֶפְשָׁר לוֹמַר דְּדַוְקָא לְעִנְיַן פַּת גָּמוּר אֶלָּא דְּבָצַר לֵיהּ שִׁיעוּרָא שֶׁאֵין בּוֹ כְּבֵיצָה, מְהַנֵּי חִיּוּב לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה לְמִישְׁוֵי לֵיהּ כְּקֶבַע, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הֵיכָא כְּשֶׁהַגְּרִיעוּת מִצַּד הַלֶּחֶם, שֶׁאֵינוֹ אֲכִילַת קֶבַע אֲפִלּוּ כְּבֵיצָה וְיוֹתֵר, מִמֵּילָא דְּלֹא מְהַנֵּי חִיּוּב סֻכָּה דְּלַיְלָה רִאשׁוֹנָה לְמִישְׁוֵי קֶבַע לְלֶחֶם זֶה, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לֶאֱכֹל לֶחֶם כָּזֶה לְקֶבַע. וּמִכָּל מָקוֹם הֵיכָא שֶׁבֶּאֱמֶת קָבַע עַל לֶחֶם זֶה דְּבִכְהַאי גַּוְונָא מְהַנֵּי לִבְרָכָה, אַף לְפִי הַמַּחֲזִיק בְּרָכָה נִרְאֶה דְּבִכְהַאי גַּוְונָא שַׁפִּיר יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָה לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה גַּם כֵּן, וְצָרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּכֶתֶר כְּהֻנָּה (שו"ת סי' כד) שֶׁדַּעְתּוֹ לְהַחְמִיר כְּדַעַת לוֹמֵד בַּסֻּכָּה. וְצָרִיךְ עִיּוּן אִם צָרִיךְ סְפָרִים הַרְבֵּה וְטֹרַח לוֹ לְהַעֲלוֹתָם לַסֻּכָּה. וְיֵשׁ לְהַחְמִיר. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג). וּבַלְּבוּשׁ סִימָן תר"מ סָעִיף ד' מַשְׁמַע דְּאֵין צָרִיךְ לְהַעֲלוֹתָם

בַּאֵר הֵיטֵב

ג (ז) **חוֹבָה.** דְּנֶאֱמַר כָּאן (ויקרא כג לד) ט"ו וְנֶאֱמַר ט"ו בְּחַג הַמַּצּוֹת (שם פסוק ו), מַה לְּהַלָּן לַיְלָה הָרִאשׁוֹן חוֹבָה מִכָּאן וְאֵילָךְ רְשׁוּת, אַף כָּאן לַיְלָה הָרִאשׁוֹן חוֹבָה מִכָּאן וְאֵילָךְ רְשׁוּת. וּפֵרֵשׁ הָרֹא"שׁ (ברכות פ"ז סי' כג) דְּאַיָּרְדוּ גְּשָׁמִים קָאֵי, דְּאִם לֹא כֵן הָא חוֹבָה בְּיוֹם טוֹב לֶאֱכֹל פַּת וּמִמֵּילָא חַיָּב בְּסֻכָּה. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת שָׁם דִּבּוּר הַמַּתְחִיל אִי בָּעֵי אָכִיל וְכוּ' דַּף כ"ז עַמּוּד א' וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת בִּבְרָכוֹת דַּף מ"ט עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל אִי בָּעֵי אָכִיל וְכוּ', וְדוּ"ק: (ח) **פַּת.** אַף עַל גַּב דְּבִשְׁאָר יָמִים שִׁעוּר אֲכִילָה חוּץ לַסֻּכָּה בְּכַבֵּיצָה, אֲבָל לַיִל רִאשׁוֹן שֶׁהוּא חוֹבָה טְפֵי, אֲפִלּוּ לֹא בָּעֵי לְמֵיכַל אֶלָּא כַּזַּיִת, אָסוּר לְאָכְלוֹ חוּצָה לָהּ, הִלְכָּךְ יוֹצֵא בָּהּ נַמִּי יְדֵי סֻכָּה. טוּר. וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן עֲטֶרֶת זְקֵנִים סָעִיף ה': (ט) **פֵּרוֹת.** הַיְינוּ בְּחֹל הַמּוֹעֵד. אֲבָל בְּיוֹם טוֹב וְשַׁבָּת צָרִיךְ לֶאֱכֹל כַּזַּיִת פַּת, אַךְ לֹא בָּעֵי סֻכָּה, עַיֵּן סִימָן תקכ"ט סָעִיף א': (י) **דַּאֲכִילַת.** עַיֵּן סִימָן תע"א וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב): **ד** (יא) **וְלוֹמֵד.** וְהַכֹּל לְפִי הָעִנְיָן, אִם יֵשׁ לוֹ מְנוּחָה בַּסֻּכָּה

בֵּאוּר הֲלָכָה

וּבְדִידֵהּ תַּלְיָא מִלְּתָא, עַיֵּן שָׁם:

ג * **בְּלֵיל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן חוֹבָה.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יט), וְהוּא מֵהָרַ"ן (יב: ד"ה מתני'). וּכְדֵי לְיַשֵּׁב מַה שֶּׁתָּמְהוּ כָּל הַפּוֹסְקִים, דַּהֲלֹא גַּם בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב חוֹבָה לֶאֱכֹל פַּת, וּמִמֵּילָא מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה, וּמַאי רְבוּתָא דְּלֵיל זֶה, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא אָבִין קֻשְׁיָא זוֹ, **דְּנָפְקָא מִינַּהּ לְהָא דְּאִיתָא לְעֵיל בְּסִימָן רפ"ח** (ס"א), **דְּאָדָם הָרָגִיל לְהִתְעַנּוֹת בְּכָל יוֹם, וַאֲכִילָה בְּשַׁבָּת הוּא צַעַר לוֹ, פָּטוּר מִלֶּאֱכֹל,** דִּלְעֹנֶג נִתַּן הַשַּׁבָּת וְלֹא לְצַעַר, **מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּלֵיל רִאשׁוֹן שֶׁל סֻכּוֹת** דַּאֲכִילָה גּוּפָא הוּא מִצְוַת עֲשֵׂה כִּשְׁאָר מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְלֹא מִשּׁוּם עֹנֶג נִתַּן:

* **וְלֹא יֹאכַל וְכוּ'.** וְהִנֵּה קִדּוּשׁ הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מִבְּעוֹד יוֹם קְצָת עַל הַיַּיִן, (וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּיִשְׁתֶּה כָּל הַכּוֹס בִּמְקוֹם סְעוּדָה, וְהוּא רַק לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּיָכוֹל לִשְׁתּוֹת אֲפִלּוּ רְבִיעִית יַיִן חוּץ לַסֻּכָּה וְלֹא צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ כְּשֶׁיּוֹשֵׁב בַּסֻּכָּה), וְהַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה יֹאמַר בַּלַּיְלָה, אָכֵן כֵּיוָן דְּאוֹמֵר סֻכָּה וְאַחַר כָּךְ זְמַן, מִמֵּילָא **צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת גַּם הַקִּדּוּשׁ בַּלַּיְלָה** [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא)]. וּלְפִי זֶה **בְּלֵיל שֵׁנִי לְדַעַת הַסּוֹבְרִים דְּיוּכַל לוֹמַר זְמָן וְאַחַר כָּךְ סֻכָּה, יָכוֹל לַעֲשׂוֹת קִדּוּשׁ מִבְּעוֹד יוֹם קְצָת וְיֹאמַר גַּם כֵּן זְמַן, וּבִרְכַּת הַמּוֹצִיא וְלֵישֵׁב בַּסֻּכָּה יֹאמַר בַּלַּיְלָה [פְּרִי מְגָדִים** (א"א ס"ק יא)]. **אָכֵן מִלְּשׁוֹן הָרַמָ"א דְּכָתַב בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה, מַשְׁמַע דִּבְלַיְלָה שְׁנִיָּה מֻתָּר לֶאֱכֹל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת,** מִשּׁוּם שֶׁהוּא מִדְּרַבָּנָן, דַּאֲנַן בְּקִיאִין בִּקְבִיעָא דְּיַרְחָא, וְדוּמְיָא דִּסְפִירָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מְקִלִּין כַּמָּה פּוֹסְקִים מִטַּעַם זֶה. **וְנִרְאֶה דְּסָבַר הַפְּרִי מְגָדִים דְּמַה שֶּׁכָּתַב בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה הַיְינוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא הַדִּין לְדִידָן בְּחוּץ לָאָרֶץ בְּלַיְלָה שְׁנִיָּה** (וּכְעֵין זֶה בְּסִימָן תע"ה סָעִיף ז' עַיֵּן שָׁם), וּמִסְּפִירָה יֵשׁ לְחַלֵּק, דְּהָתָם עִקַּר סְפִירָה בִּזְמַנֵּנוּ הוּא מִדְּרַבָּנָן,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְאֵין לְחַיְּבוֹ לְאַחַר שֶׁנִּזְדַּוֵּג עִם אִשְׁתּוֹ שֶׁיַּחֲזֹר לְסֻכָּתוֹ, אֶלָּא יָשֵׁן בְּבֵיתוֹ עַד עַמּוּד הַשַּׁחַר: **ג** (יט) **בְּלֵיל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן חוֹבָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּבְלֵיל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן מְחֻיָּב לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה, (מא) וַאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ אוֹכֵל אֶלָּא כַּזַּיִת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן מִלֵּיל זֶה וָהָלְאָה, אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב דִּמְחֻיָּב לֶאֱכֹל פַּת, אֵינוֹ מְחֻיָּב לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה אֶלָּא אִם אוֹכֵל יוֹתֵר מִכַּבֵּיצָה דְּהָוֵי אֲכִילַת קֶבַע. וְהַטַּעַם דְּלַיְלָה זֶה חֲמִיר, דְּגָמְרִינַן 'חֲמִשָּׁה עָשָׂר' (ויקרא כג לד) 'חֲמִשָּׁה עָשָׂר' (שם פסוק ו) מֵחַג הַמַּצּוֹת, מַה הָתָם רַק לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה חוֹבָה מִכָּאן וְאֵילָךְ רְשׁוּת, אַף הָכָא נַמִּי לְעִנְיַן סֻכָּה: (כ) **כַּזַּיִת.** דְּכֵיוָן דְּגָמְרִינַן מֵחַג הַמַּצּוֹת, (מב) לְגַמְרֵי גָּמְרִינַן מִינֵּיהּ, מַה הָתָם בְּכַזַּיִת דָּגָן אַף הָכִי בְּכַזַּיִת דָּגָן: (כא) **פַּת.** וְלֹא (מג) מִינֵי תַּרְגִּימָא, דִּסְפֵיקָא דְּאוֹרַיְיתָא הוּא. וְגַם לֹא פַּת כִּיסָנִין, אֶלָּא פַּת גָּמוּר [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ח)]: (כב) **יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ.** דְּאַף עַל גַּב דְּבִשְׁאָר הַיָּמִים שִׁעוּר אֲכִילָה חוּץ לַסֻּכָּה בְּכַבֵּיצָה, אֲבָל לֵיל רִאשׁוֹן שֶׁהוּא חוֹבָה טְפֵי, (מד) אֲפִלּוּ לֹא בָּעֵי לְמֵיכַל אֶלָּא כַּזַּיִת אָסוּר לְאָכְלוֹ חוּצָה לָהּ, (מה) הִלְכָּךְ יוֹצֵא בָּהּ נַמִּי יְדֵי סֻכָּה. וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה עַל זֶה. (מו) וְהַיְנוּ כְּשֶׁאֵין לוֹ יוֹתֵר, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ, בְּוַדַּאי א]מִן הַנָּכוֹן שֶׁיֹּאכַל יוֹתֵר מִכַּבֵּיצָה, לָצֵאת גַּם דַּעַת (מז) הַסּוֹבְרִים דְּלָצֵאת יְדֵי מִצְוַת עֲשֵׂה בָּעִינַן שֶׁיֹּאכַל שִׁעוּר הַמְחַיֵּב לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה כָּל שִׁבְעָה, דְּהַיְנוּ יוֹתֵר מִכַּבֵּיצָה. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּבָעִינַן שֶׁלֹּא יִשְׁהֶא בַּאֲכִילָתוֹ הַכַּזַּיִת יוֹתֵר מִכְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס: (כג) **כָּל שִׁבְעָה וְכוּ'.** הַיְנוּ בְּחֹל הַמּוֹעֵד, אֲבָל בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב צָרִיךְ לֶאֱכֹל כַּזַּיִת פַּת, אַךְ לֹא בָּעֵי סֻכָּה. וְאַף דִּבְסִימָן רצ"א כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א) דְּלִסְעוּדַת שַׁבָּת צָרִיךְ גַּם כֵּן כַּבֵּיצָה וְיוֹתֵר כְּדֵי דְּלֶהֱוֵי סְעוּדַת קֶבַע, הָתָם לְמִצְוָה בְּעָלְמָא לְכַתְּחִלָּה, וּבְדִיעֲבַד דַּי בְּכַזַּיִת [אַחֲרוֹנִים]: (כד) **כְּדִין אֲכִילַת מַצָּה בְּפֶסַח.** נִסְתַּפַּקְתִּי, לְפִי מַה שֶּׁיָּדוּעַ דַּעַת הַגְּרָ"א דְּמִצְוָה לֶאֱכֹל מַצָּה כָּל שִׁבְעַת יְמֵי פֶּסַח, כִּפְשָׁטֵיהּ דִּקְרָא (שם) 'שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכְלוּ מַצֹּת', אֶלָּא דְּמִצְוַת עֲשֵׂה הוּא רַק בָּעֶרֶב, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אַחַר כָּךְ הוּא רַק מִצְוָה בְּעָלְמָא, אֶפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין הָכָא מִצְוָה לְכַתְּחִלָּה לֶאֱכֹל פַּת כָּל שִׁבְעַת יָמִים וּלְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה: (כה) **וַדַּאי לַיְלָה.** דַּאֲכִילַת סֻכָּה בְּלַיְלָה רִאשׁוֹנָה הוּא דּוּמְיָא דַּאֲכִילַת מַצָּה בְּלֵיל פֶּסַח, דִּכְתִיב בָּהּ (שמות יב יח) 'בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצֹּת', וְהַיְנוּ מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ. (מח) וְאִם בֵּרַךְ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְאָכַל כַּזַּיִת, צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלֶאֱכֹל כַּזַּיִת בְּלַיְלָה וַדַּאי. אֲבָל בִּרְכַּת לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה לֹא יְבָרֵךְ שֵׁנִית, דִּסְפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל: (כו) **קֹדֶם חֲצוֹת לַיְלָה.** דּוּמְיָא דְּמַצָּה דְּבָעִינַן שֶׁיֹּאכְלֶנּוּ קֹדֶם חֲצוֹת כִּדְמוּכָח בְּסִימָן תע"ז סָעִיף א'. (מט) וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא אָכַל קֹדֶם חֲצוֹת, חַיָּב לֶאֱכֹל אַחַר חֲצוֹת, דְּגַם בְּמַצָּה דִּינָא הָכִי כְּמָה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן תע"ז (סק"ו), (נ) וְיוּכַל לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה, (נא) וְרַק שֶׁאָז דִּינוֹ כִּשְׁאָר יְמֵי סֻכָּה, שֶׁאֵין לְבָרֵךְ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה עַד שֶׁיֹּאכַל יוֹתֵר מִכַּבֵּיצָה: (כז) **מֵחֲצוֹת וְאֵילָךְ.** הָאַחֲרוֹנִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (מא) לֹא הֶעְתַּקְתִּי פֹּה מַה שֶּׁכָּתַב הַטַּ"ז (סק"י) דְּבָזֶה שֶׁהוּא חוֹבָה אֲפִלּוּ יָרְדוּ גְּשָׁמִים חַיָּב, דַּהֲלֹא אָנוּ רוֹאִין שֶׁהַמְחַבֵּר לֹא רָצָה לִקְבֹּעַ מַסְמְרִים בְּעִנְיָן זֶה, דְּהוּא פְּלֻגְתָּא דְּרַבְּוָותָא, דְּכַמָּה מִגְּדוֹלֵי רִאשׁוֹנִים סָבְרִי דְּמִצְטַעֵר פָּטוּר גַּם בְּלַיְלָה רִאשׁוֹנָה, וּלְכָךְ לֹא הִזְכִּיר כְּלָל עִנְיָן זֶה. וְכֵן מְצַדֵּד בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ו) דְּדַעַת מָרָן לִפְטֹר גַּם בְּלֵיל רִאשׁוֹן. וְדִבְרֵי הַמְחַבֵּר הוּא כִּפְשׁוּטוֹ לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בִּפְנִים: (מב) הָרַ"ן (יב: ד"ה מתני'): (מג) הָרֹא"שׁ (פרק ב סי' טו), וְהַגְּרָ"א בְּבֵאוּרוֹ. וַהֲגַם דִּירוּשַׁלְמִי (פרק ב ה"ו) מִיבָּעֵי לֵיהּ בָּזֶה, אֲנַן נָקְטִינַן לְחֻמְרָא, דִּסְפֵיקָא דְּאוֹרַיְיתָא הִיא: (מד) **וְהַיְינוּ קֹדֶם שֶׁקִּיֵּם מִצְוַת אֲכִילָה בַּסֻּכָּה, אֲבָל לְאַחַר שֶׁקִּיֵּם, דִּינוֹ כִּשְׁאָר יְמֵי סֻכָּה, שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכֹל כְּבֵיצָה חוּץ לַסֻּכָּה** [אַחֲרוֹנִים]: (מה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מו) פָּשׁוּט: (מז) רַ"ן (שם): (מח) בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (ס"ק כב): (מט) שָׁם (ס"ק כג): (נ) וְלֹא הָוֵי כְּמוֹ לְעִנְיַן מַצָּה דְּאֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ עַל אֲכִילַת מַצָּה לְאַחַר חֲצוֹת, דְּהָכָא לֹא גְּרִיעָא מִשְּׁאָר יוֹמֵי: (נא) דְּשֶׁמָּא עָבַר זְמַן חוֹבָתוֹ שֶׁל לַיְלָה רִאשׁוֹנָה:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב (סי"ז) סתם שבאכילת כזית יוצא ידי חובתו. ולא הזכיר לאכול כביצה לכתחילה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרלט

(כח) **וּכְשֶׁמַּבְדִּין וּמַדְקְדֵק בְּמַה שֶּׁיִּקְרָא** (וְיִלְמֹד, יָכוֹל לִלְמֹד) **חוּץ לַסֻּכָּה, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא דַּעְתּוֹ** (כט) **מְיֻשֶּׁבֶת עָלָיו. הַמִּתְפַּלֵּל,** (יט) (ל) **רָצָה מִתְפַּלֵּל בַּסֻּכָּה אוֹ חוּץ לַסֻּכָּה: ה** (לא) **יָרְדוּ** (יג) [יג] **גְּשָׁמִים,** (לב) **הֲרֵי זֶה נִכְנָס לְתוֹךְ הַבַּיִת. מֵאֵימָתַי מֻתָּר לְפַנּוֹת, מִשֶּׁיֵּרְדוּ לְתוֹךְ הַסֻּכָּה** (לג) **טִפּוֹת שֶׁאִם יִפְּלוּ לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל יִפָּסֵל אֲפִלּוּ תַּבְשִׁיל** (לד) **שֶׁל פּוֹל. הַגָּה:** וַאֲפִלּוּ אֵין תַּבְשִׁיל לְפָנָיו (סמ"ג עשין מג) והגהות אשר"י (פרק ג סי' כ)). וּמִי שֶׁאֵינוֹ בָּקִי בְּזֶה הַשָּׁעוּר, יִשְׁעַר אִם יָרְדוּ כָּל כָּךְ גְּשָׁמִים לַבַּיִת אִם הָיָה יוֹצֵא, יֵצֵא מִסָּכָתוֹ גַּם כֵּן (אור זרוע (ס"ג סי' שמ) והגהות אשר"י פרק הישן (שם) ומרדכי פרק ב' (סי' תשמ) מיימוני פרק ו' (הלכות ח) ומהרי"ל (מנהגים)). וְכָל זֶה דַּוְקָא בִּשְׁאָר יָמִים אוֹ לֵילוֹת שֶׁל סֻכּוֹת, (לה) אֲבָל לַיְלָה (יז) הָרִאשׁוֹנָה צָרִיךְ לֶאֱכֹל כַּזַּיִת בַּסֻּכָּה אַף אִם גְּשָׁמִים יוֹרְדִין (טור ור"ן (יג: ד"ה מתני') והרא"ש (ברכות פ"ז סי' נג)),

נ מִשְׁנָה שָׁם (כח:).

בַּאֵר הֵיטֵב

לְשָׁם, כְּמוֹ גַּבֵּי כְּרִים. וְכֵן מִשְׁמַע שָׁם בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ דְּאֵין צָרִיךְ לֵילֵךְ לְסֻכַּת חֲבֵרוֹ לֶאֱכֹל מֵהַאי טַעְמָא: **(יט) רָצָה.** אם יש לו מְנוּחָה שָׁם. וְאִם יֵשׁ לוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּעִירוֹ, הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. ב"ח (ס"א). וְהַבְּדָלָה דַּוְקָא בַּסֻּכָּה. ט"ז (ס"ק יד): **ה (יג) גְּשָׁמִים וְכוּ'.** כְּשֵׁם שֶׁמְּפַנִּין מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים כָּךְ מְפַנִּין מִפְּנֵי הַשָּׁרָב וּמִיתּוּשִׁים. הַגְּהוֹת אֲשֵׁרִי (פרק ב סי' כ). אֲפִלּוּ אֵין הָאָדָם מִצְטַעֵר בְּכָךְ אֶלָּא שֶׁהַמַּאֲכָל מִתְקַלְקֵל בְּכָךְ, וְהוּא הַדִּין אִם הָעֵת קַר, שֶׁהַמַּאֲכָלִים הַשְּׁמֵנִים נִקְרָשִׁים לְפָנָיו, אוֹכֵל כָּל סְעוּדָתוֹ בַּבַּיִת, וְכָל שֶׁכֵּן אִם מִצְטַעֵר מִפְּנֵי הַצִּנָּה. ב"ח (ס"ו) וּלְבוּשׁ, עַיֵּן סִימָן תר"מ סָעִיף ג': **(יז) הָרִאשׁוֹנָה.** וּבְלֵיל שֵׁנִי אֵין צָרִיךְ לֶאֱכֹל כַּזַּיִת בַּסֻּכָּה כְּשֶׁמִּצְטַעֵר. וְהָרוֹצֶה לְצַנֵּעַ נֶפֶשׁ בְּיוֹם טוֹב, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן תר"מ (ס"ק טו) בְּפִשִׁיטוּת, וְעַל הַכַּת שֶׁרוֹצִים לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה אַף שֶׁיִּירְדִים טִפִּים הַרְבֵּה, בְּוַדַּאי לֹא שֶׁפִּיר עֲבֵדִי, כְּדַאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי (ברכות פרק ב ה"ט) בְּהַדְיָא כָּל הַפָּטוּר כוּ' נִקְרָא חָסִיד, וְכֵן כָּתַב הַגְּהוֹת מֵיימוֹנִיּוֹת (פ"ו אות ג), וְכֵן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ (ס"ו בהג"ה), וְכֵן בְּמַהֲרִי"ו וְוַיְיל סִימָן קצ"א כָּל דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נֹעַם וְאֵיכָא בְּטוּל שִׁמְחַת יוֹם טוֹב, וְכֵן כְּתַבְתִּי בְּסִפְרִי חֵק יַעֲקֹב סִימָן תע"ב (סק"י), וְעוֹד כֵּיוָן דְּבַשַּׁ"ס (כח:) מְדַמֶּה זוֹ לְעֶבֶד שֶׁמּוֹזֵג כּוֹס וְשׁוֹתֶה עַל פָּנָיו, אִם יַחֲזֹר לְמִזֹּג, בְּעֵל כָּרְחוֹ יִכְעַס עָלָיו יוֹתֵר, כֵּיוָן שֶׁמְּרֻבֶּה וְעוֹשֶׂה נֶגֶד רְצוֹנוֹ, בְּוַדַּאי נִקְרָא חָסִיד שׁוֹטֶה וְהֶדְיוֹט, אֶלָּא הָעִקָּר כְּמֹבְאָר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְהַסְּכָמַת הַפּוֹסְקִים, לַיְלָה רִאשׁוֹנָה יְקַדֵּשׁ בַּסֻּכָּה וְיֹאכַל כַּזַּיִת בַּסֻּכָּה וְיִבְרֵךְ לַיְשֵׁב בַּסֻּכָּה, וּבְלֵילָה שְׁנִיָּה יֹאכַל בְּבֵיתוֹ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מֵהַר"מ שֶׁהֵבִיא הָרֹא"שׁ (פרק ב סי' יג) דְּמַחְמִיר בְּפֵרוֹת אִי קָבַע עֲלַיְיהוּ, עַיֵּן שָׁם: **ה [יג] גְּשָׁמִים.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ג' סִימָן מ"ה, שֶׁאֵרַע בְּקַהִלָּה קְדוֹשָׁה מִיַּן בְּשָׁנַת תפ"ג שֶׁשָּׁנוּ יָמִים קֹדֶם הַחַג יָרְדוּ גְּשָׁמִים עַד שֶׁנִּתְמַלֵּא הַסֻּכָּךְ בְּמַיִם וְיָרְדוּ טִיחַ לַחֲדֵי טִיחַ, וְגַם בַּלַּיְלָה יָרְדוּ קָצָת גְּשָׁמִים דְּהַיְינוּ נְהִילָא דְּבַתַּר מִיטְרָא, וְיֵשׁ רְצוֹ לְהַמְתִּין עִם הַסְּעוּדָה עַד חֲצוֹת, וְיֵשׁ שֶׁרְצוֹ לִדְחֹק עַצְמָם לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה, אַף שֶׁיִּרְדוּ טִפִּים הַרְבֵּה, מִכָּל מָקוֹם רְצוֹ לַעֲשׂוֹת כּוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשָׁם לְהַצִּיל מִן הַגְּשָׁמִים. וְהֵישִׁיב, לֹא יָדַעְתִּי אֵיךְ מִלְּאֹם לִבָּם לַעֲשׂוֹת כֵּן, לְהִתְחַכֵּם יוֹתֵר מֵחֲכָמֵינוּ זַ"ל לְהַחְמִיר בְּחֻמְרוֹת יְתֵרוֹת מִמַּה שֶׁנִּמְצָא בַּשַּׁ"ס וּפוֹסְקִים רִאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים, אַף שֶׁבִּלְבּוּטֵי מַהֲרִי"ל סִימָן קפ"א כָּתַב, לֹא רָאִיתִי לְרַבּוֹתַי נוֹהֲגִים כָּךְ כו', וְהַהֶקְשׁוּבוֹת עִקַּר כו', וְכֵן עִקַּר מִלְּתָא בְּטַעֲמָא, דְּאִם יְמַתִּין עִם אֲכִילַת בְּנֵי בֵיתוֹ הַגְּדוֹלִים וְהַקְּטַנִּים, אֵין לְךָ מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב יוֹתֵר מִזֶּה, וְכֵן כָּל הַפּוֹסְקִים לֹא הִזְכִּירוּ הַמְתָּנָה זוֹ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הִסְכִּימוּ לְדִינָא דְּאִינוֹ אָסוּר כִּי אִם מִתְּחִלַּת שָׁעָה רְבִיעִית אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם, וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הַמְחַבֵּר בְּסִימָן תע"א (ס"א) עַיֵּן שָׁם. וְכָל פְּרָטֵי הַדִּינִים הַמְבֹאָר שָׁם דְּבָרִים הַמּוּנָעִים לֶאֱכֹל בַּלַּיְלָה לְתֹאבוֹן, שַׁיָּךְ גַּם כָּאן: **ד (כח) וּכְשֶׁמַּבְדִּין וּמְדַקְדֵּק וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאִז טוֹב לוֹ יוֹתֵר לִלְמֹד בַּבַּיִת, (נג) שֶׁהָאֲוִיר יָפֶה לוֹ לְהַרְחִיב דַּעְתּוֹ: **(כט) מְיֻשֶּׁבֶת עָלָיו.** וְהַכֹּל (נג) לְפִי הָעִנְיָן, דְּאִם דַּעְתּוֹ מְיֻשֶּׁבֶת בַּסֻּכָּה, שַׁיָּשׁ לוֹ מְנוּחָה שָׁם, לוֹמֵד בַּסֻּכָּה. [וְלִפְעָמִים מְצוּי שַׁיָּשׁ קֹר, וּמִצְטַעֵר אִם יֵשֵׁב שָׁם הַרְבֵּה לִקְרוֹת וּלְעַיֵּן בְּלִמּוּדוֹ, הוּא פָּטוּר]. וְאִם יֵשׁ לוֹ טֹרַח רַב לְהָבִיא סְפָרִים הַרְבֵּה לְלִמּוּדוֹ בַּסֻּכָּה, (נד) [א]אֲפִלּוּ דְּפָטוּר. (נה) אָכֵן אִם יֵשׁ לוֹ מָקוֹם לְהַנִּיחָם שָׁם כָּל הֶחָג, חַיָּב, דְּאֵין זֶה טֹרַח: **(ל) רָצָה מִתְפַּלֵּל וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּבְאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לוֹ מְנוּחָה יוֹתֵר לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, שָׁם יִתְפַּלֵּל. (נו) וְאִם הָיָה לוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּעִירוֹ, מַנִּיחַ סֻכָּתוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, שֶׁכֵּן בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה גַּם כֵּן מַנִּיחַ דִּירָתוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. וְהַבְדָּלָה מַבְדִּיל בַּסֻּכָּה, (נז) שֶׁכֵּן כָּל הַשָּׁנָה מַבְדִּיל בְּבֵיתוֹ: **ה (לא) יָרְדוּ גְּשָׁמִים וְכוּ'.** וּכְשֵׁם (נח) שֶׁמְּפַנִּין מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים כָּךְ מְפַנִּין מִפְּנֵי הַשָּׁרָב וְיַתּוּשִׁים, וַאֲפִלּוּ אֵין הָאָדָם מִצְטַעֵר בְּכָךְ, אֶלָּא שֶׁהַמַּאֲכָל מִתְקַלְקֵל בְּכָךְ. (נט) וְהוּא הַדִּין אִם הָעֵת קַר, שֶׁהַמַּאֲכָלִים הַשְּׁמֵנִים נִקְרָשִׁים לְפָנָיו, (ס) יָכוֹל לֶאֱכֹלוֹ בַּבַּיִת. וְאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר עַד שֶׁיִּגְמֹר סְעוּדָתוֹ, אֲפִלּוּ אוֹכֵל אַחַר כָּךְ מַאֲכָלִים אֲחֵרִים שֶׁאֵינָם נִקְרָשִׁים, וּכְמוֹ בְּסָעִיף (ז') [ו'] בְּפִנָּה מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים שֶׁאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר עַד שֶׁיִּגְמֹר כָּל סְעוּדָתוֹ, כָּאן נָמֵי. וְכָתַב בְּכִבּוּרֵי יַעֲקֹב (ס"ק כח) דְּאִם אֶפְשָׁר לְתַקֵּן בְּלֹא טֹרַח גָּדוֹל שֶׁלֹּא יִקָּרְשׁוּ הַמַּאֲכָלִים, כְּגוֹן שֶׁיְּנִיחֵם עַל קְעָרָה שָׁמִים חַמִּים בְּתוֹכָהּ, צָרִיךְ לְתַקֵּן, וְאֵינוֹ פָּטוּר עַל יְדֵי כָּךְ מִסֻּכָּה: **(לב) הֲרֵי זֶה וְכוּ'.** וְאִם מְנַשֵּׁב (סע) הָרוּחַ לְתוֹךְ הַסֻּכָּה וְעַל יְדֵי זֶה נוֹשְׁרִים קֵיסָמִים מִן הַסְּכָךְ לְתוֹךְ הַמַּאֲכָל, אִם הוּא אִסְטְנִיס שֶׁאֵנֶינָּא דַּעְתֵּיהּ, יָכוֹל לָצֵאת חוּץ לַסֻּכָּה: **(לג) טִפּוֹת וְכוּ'.** וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֵינָם יוֹרְדִין לְמָקוֹם שֶׁיּוֹשֵׁב שָׁם, צָרִיךְ לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה בְּעוֹד שֶׁעֲדַיִן אֵינָם יוֹרְדִים עָלָיו וְעַל שֻׁלְחָנוֹ, וְאֶפְשָׁר דַּאֲפִלּוּ בִּרְבַת לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה יָכוֹל לְבָרֵךְ [בְּכִבּוּרֵי יַעֲקֹב (ס"ק כט), עַיֵּן שָׁם שֶׁמֵּבִיא קָצָת רְאָיָה לָזֶה מִמַּהֲרִי"ל (מנהגים). וְנִרְאֶה דְּאִם הוּא אִסְטְנִיס וּמִצְטַעֵר בָּזֶה, יָכוֹל לָצֵאת, וְעַל כָּל פָּנִים לֹא יְבָרֵךְ]: **(לד) שֶׁל פּוֹל.** שֶׁזֶּה הַמִּין (סנ) מִתְקַלְקֵל בִּמְהֵרָה עַל יְדֵי מְעוּט מַיִם: **(לה) אֲבָל לַיְלָה וְכוּ'.** דְּאַף שֶׁהוּא מִצְטַעֵר מֵחֲמַת הַגֶּשֶׁם, וְכָל מִצְטַעֵר פָּטוּר מִסֻּכָּה, סְבִירָא לֵיהּ לְהָרַמְ"א כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים דְּסוֹבְרִין דִּבְלֵילָה רִאשׁוֹנָה אַף מִצְטַעֵר חַיָּב. וְטַעֲמָם, דִּכְיָון דְּגָמְרִינַן 'חֲמִשָּׁה עָשָׂר' 'חֲמִשָּׁה עָשָׂר' מֵחַג הַמַּצּוֹת, לְגַמְרֵי גָּמְרִינַן, מַה הָתָם בְּכָל גַּוְנֵי חַיָּב אַף בְּסֻכּוֹת כֵּן. וְדַע דְּיֵשׁ עוֹד (סנ) מִגְּדוֹלֵי הָרִאשׁוֹנִים דְּסְבִירָא לְהוּ דְּגְזֵרָה שָׁוָה זוֹ לָאו לְהָכִי אַתְיָא, וְאֵין לְחַלֵּק בֵּין לַיְלָה הָרִאשׁוֹנָה לְשְׁאָר יָמִים, וְעַל כֵּן הִכְרִיעוּ (סד) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּאַף דְּמִחַיָּב לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה מֻחְמַת סָפֵק, [ב]בְּרָכַת לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה לֹא יְבָרֵךְ, דְּסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל. (סה) [ג]עוֹד כָּתְבוּ דְּרָאוּי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

לְפִי נְשִׁירַת הַקֵּיסָמִין, דְּאִם נוֹשְׁרִים הַרְבֵּה וְעַל יְדֵי זֶה נוֹפְלִים עַל רֹאשׁוֹ אוֹ לְתוֹךְ הַמַּאֲכָל וּמִתְקַלְקֵל הַמַּאֲכָל, הוּא דְּמֵי לְמִשְׁתַּכֵּר הַמַּקֵּפָה, וְשָׁם בְּעוּבְדָּא דְּרַב יוֹסֵף לֹא הָוֵי כָּל כָּךְ בְּאַפָּן זֶה, וְעַל כֵּן לֹא הַתֵּר אֶלָּא מְשׁוּם דַּאֲנִינָא דַּעְתֵּיהּ: (סג) רַשַׁ"י (סוכה: ד"ה בר): **(נג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג). **וְכַיּוֹצֵא זֶה כָּתַב בְּפְרִישָׁה** (סק"א), **דְּעַכְשָׁו בִּזְמַנֵּנוּ שָׁרֹב בְּנֵי בַּיִת אֵינָם בַּסֻּכָּה כָּל הַיּוֹם כִּי אִם בִּשְׁעַת אֲכִילָה, צָרִיךְ לִלְמֹד אֶפְלוּ דְּבַר עִיּוּן בַּסֻּכָּה: (נד)** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם): **(נה)** חַיֵּי אָדָם (כלל קמו ס"ה) בְּשֵׁם אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ב): **(נו)** ב"ח (ס"א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד): **(נז)** ט"ז (ס"ק יד). **וּמִזֶּה נִלְמַד דְּאוֹתָן אֲנָשִׁים שֶׁרְגִילִין לִשְׁמֹעַ כָּל הַשָּׁנָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, יְכוֹלִין לִשְׁמֹעַ בְּסֻכּוֹת גַּם כֵּן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת: ה (נח)** פּוֹסְקִים: **(נט)** וְכָל שֶׁכֵּן אִם הָאָדָם בְּעַצְמוֹ מִצְטַעֵר מִפְּנֵי הַצִּנָּה, דְּמֻתָּר לָצֵאת מִסֻּכָּה: **(ס)** וּמִכָּל מָקוֹם בְּעוֹד שֶׁלֹּא הִתְחִיל לֶאֱכֹל **מַאֲכָלִים הַנִּקְרָשִׁים, כְּגוֹן שֶׁאוֹכֵל פַּת לְהַמּוּצִיא יוֹתֵר מִכְּבֵיצָה, צָרִיךְ לֶאֱכֹל בַּסֻּכָּה דַּוְקָא, וְלֹא יֵצֵא מֵהַסֻּכָּה עַל סְמַךְ הַמַּאֲכָלִים הַנִּקְרָשִׁים שֶׁיֹּאכַל אַחַר כָּךְ** [בכִבּוּרֵי יַעֲקֹב (ס"ק כח)]: **(סא) גְּמָרָא** (כט:). **וּמִשְּׁמַע דְּאִם לֹא הָוֵי אֲנִינָא דַּעְתֵּיהּ אָסוּר, וְלֹא מִקְרֵי מִצְטַעֵר בָּזֶה כְּמַה שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְהָסִיר מִן הַמַּאֲכָל. וְאוּלַי תָּלוּי הַדָּבָר לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** ובשו"ע הרב (סי"ד) כתב ע"ד שיכול ללמוד חוץ לסוכה. **ב]** ובשו"ע הרב (סי"ח) פסק שצריך לברך לישב בסוכה. **ג]** ובשו"ע הרב (סעיפים יז-יט) לא הזכיר כל זה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah